

Vägen till en giftfri miljö

Nina Cromnier

Generaldirektör, Kemikalieinspektionen

16 mars 2017

Miljökvalitetsmålet Giftfri miljö

- *”Förekomsten av ämnen i miljön som har skapats i eller utvunnits av samhället ska inte hota människors hälsa eller den biologiska mångfalden.”*
- *”Halterna av naturfrämmande ämnen är nära noll och deras påverkan på människors hälsa och ekosystemen är försumbar.”*
- *”Halterna av naturligt förekommande ämnen är nära bakgrundsnivåerna.”*

Når vi målet om en giftfri miljö?

- Vissa miljögifter minskar – andra ökar.
- För många ämnen saknas kunskap om effekter på hälsa och miljö.
- Ökad global konsumtion leder till ökad spridning av farliga ämnen.
- Insatser behövs för att alternativ till farliga ämnen ska utvecklas och användas.
- Lagstiftning och företagens arbete behöver utvecklas för giftfria kretslopp.

Miljömålsrådet ska öka takten i miljöarbetet

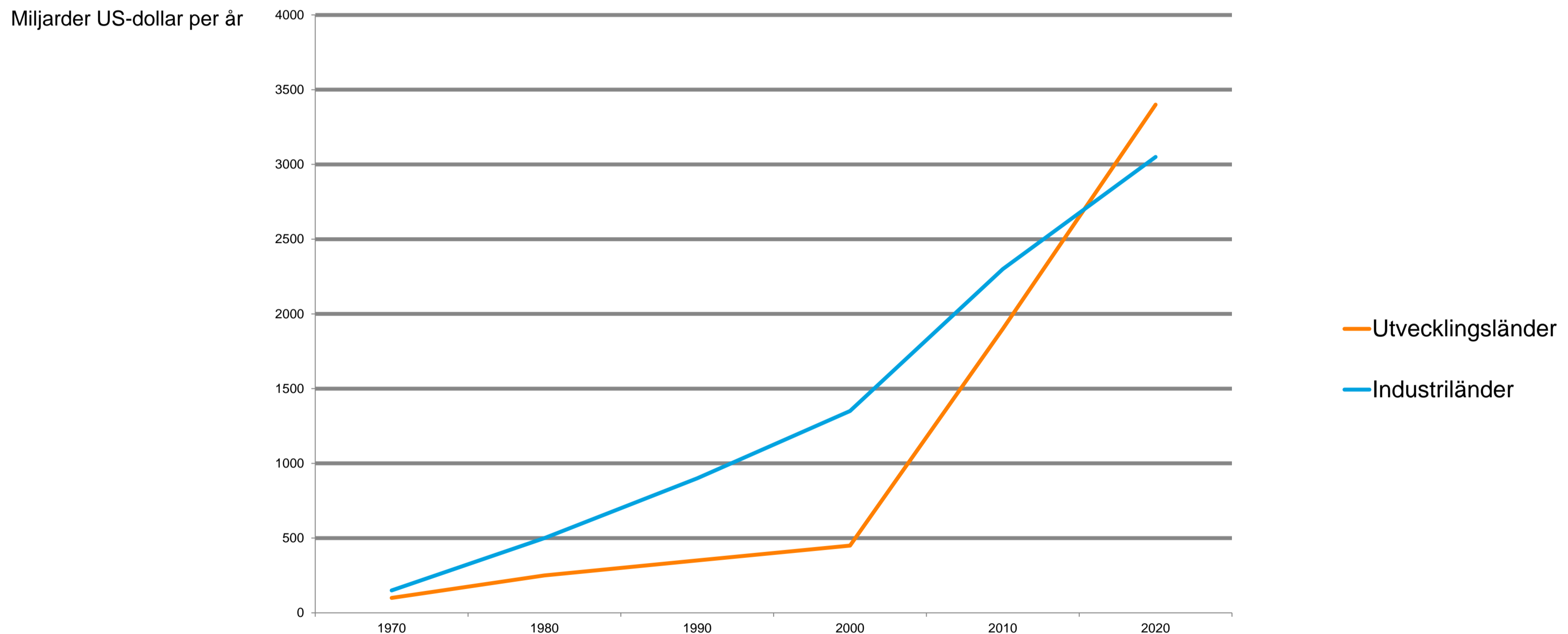
- Rådet består av chefer för 17 myndigheter som är strategiskt viktiga för förutsättningarna att nå miljömålen.
- Kemikalieinspektionen har ansvar för att driva tre samverkansåtgärder:
  - Upphandlingskriterier för farliga kemikalier i barns inomhusmiljöer.
  - Alternativ till kemisk bekämpning av växtskadegörare
  - Vägledning för företag i anslutning till giftfria och resurseffektiva kretslopp.

Miljökvalitetsmålet Giftfri miljö bidrar till FN:s hållbarhetsmål

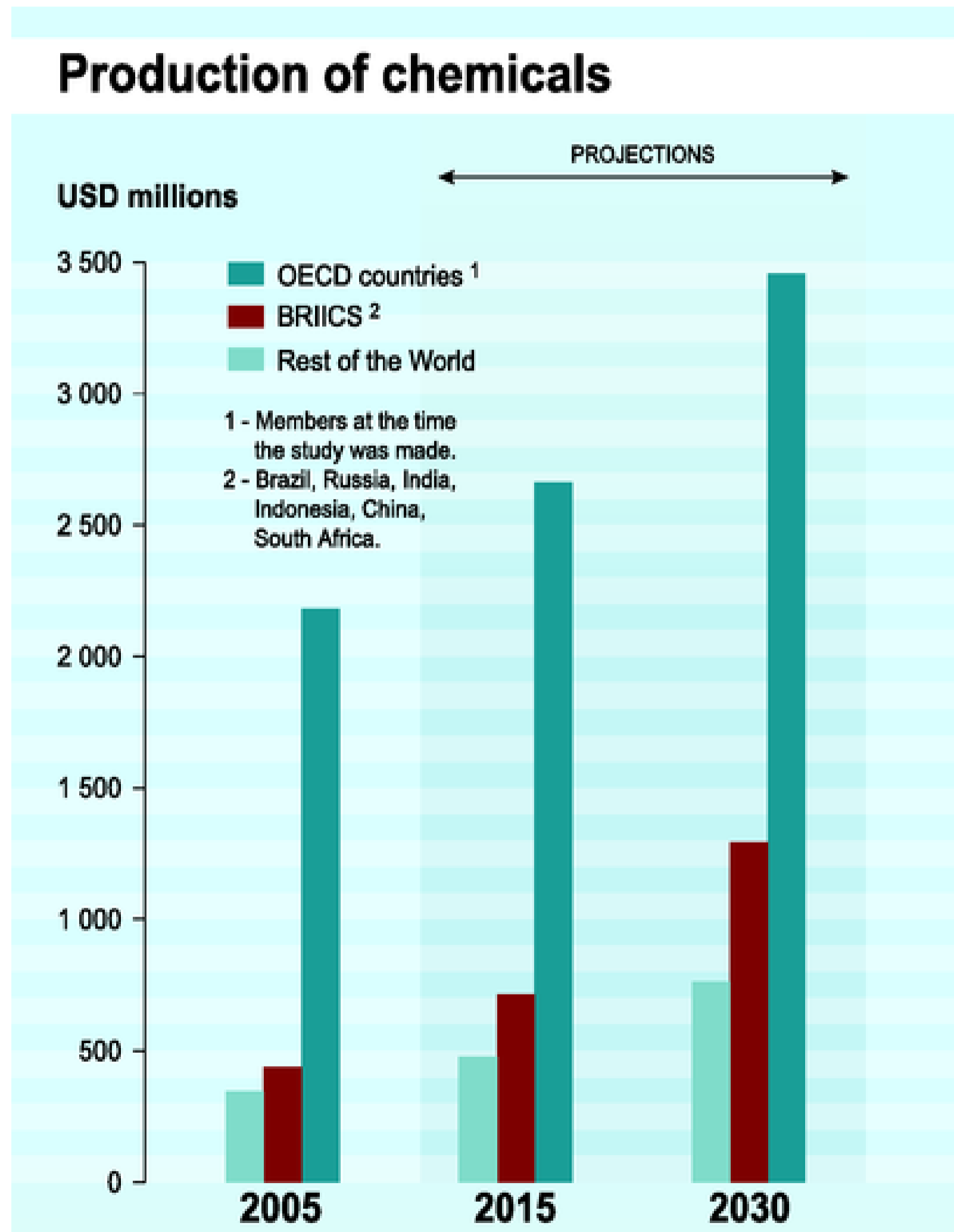

Försäljning av kemikalier, fördelat på industri- och utvecklingsländer, samt prognos

Källa: Global Chemicals Outlook,

Global produktion av kemikalier, samt prognos

- Den globala volymen producerade kemikalier har ökat 600 % under åren 1950-2000.
- 100 000 – 150 000 olika kemikalier produceras och används i världen.
- 2014 producerade EU28 325,8 miljoner ton kemikalier. Av dessa var 63 % farliga för hälsan, och 43 % farliga för miljön.

Källor: Eurostats årliga statistik över produktionsvolymen.
EEA, SOER 2010, Global Megatrends

Vårt uppdrag: Förebyggande kemikaliekontroll

- Utvecklar lagstiftning och andra styrmedel.
- Prövar ansökningar om tillstånd att få sälja och använda växtskyddsmedel och biocidprodukter.
- Utövar tillsyn över importörer och tillverkare av kemiska produkter och varor och vägleder kommuner i deras tillsyn.

SamTox och Toxikologiska rådet

- Tidigare upptäckt av nya potentiella kemikaliehot.
- Säkerställa att det finns en struktur för snabb och systematisk överföring av information och samarbete kring åtgärder mellan ansvariga myndigheter och andra aktörer vid upptäckten av ett allvarligt kemikaliehot.

Handlingsplanen för en giftfri vardag

Fokus på att skydda barn och fortplantning

Exempel på aktiviteter:

- Nätverk för kommuner
- Öka kunskapen hos skolelever om hållbar konsumtion

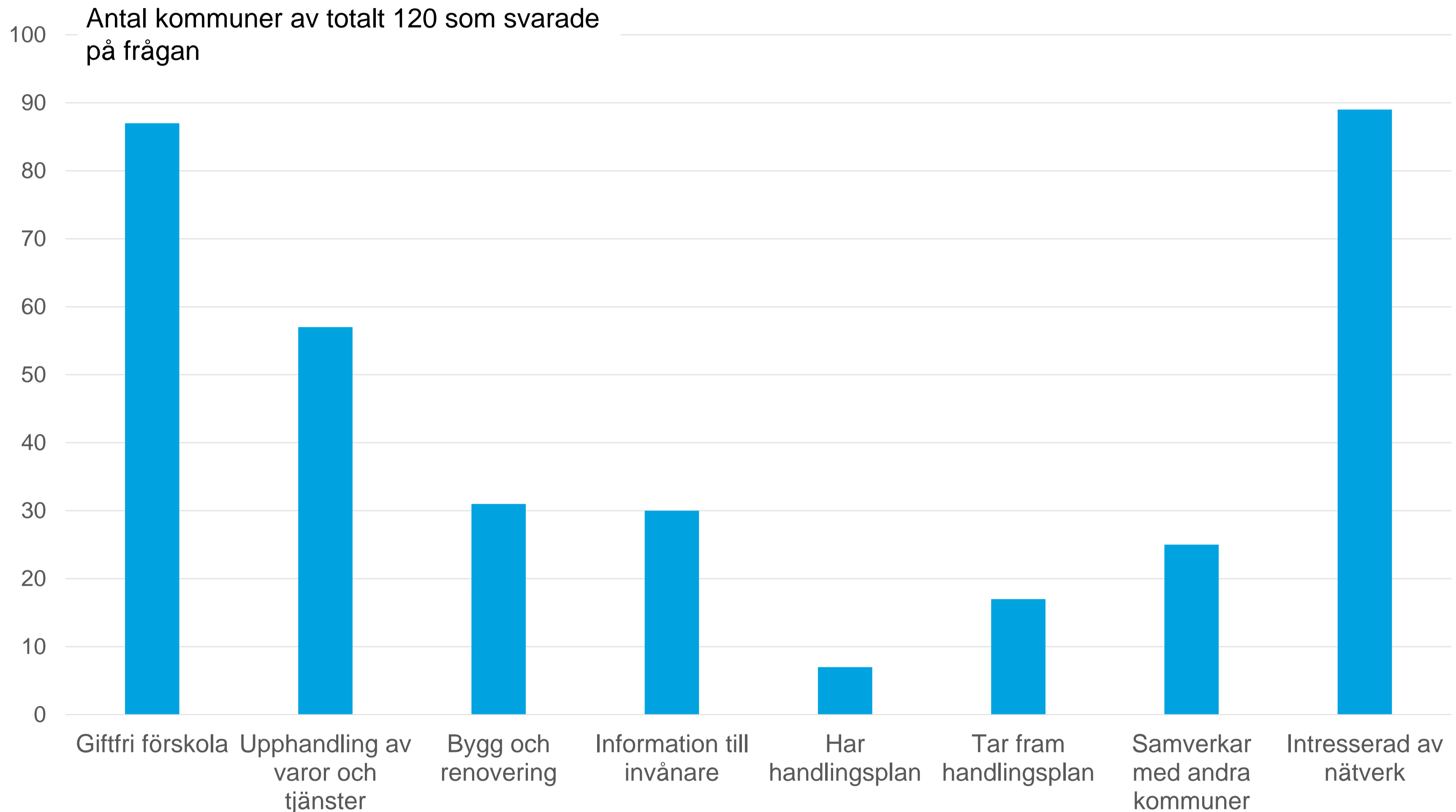
Handlingsplanen för en giftfri vardag

- EU är den viktigaste arenan
- Ökat samarbete med länder utanför EU som är stora varutillverkare
- Nationella åtgärdsprogram
  - högfluorerade ämnen
  - hormonstörande ämnen
  - allergiframkallande ämnen

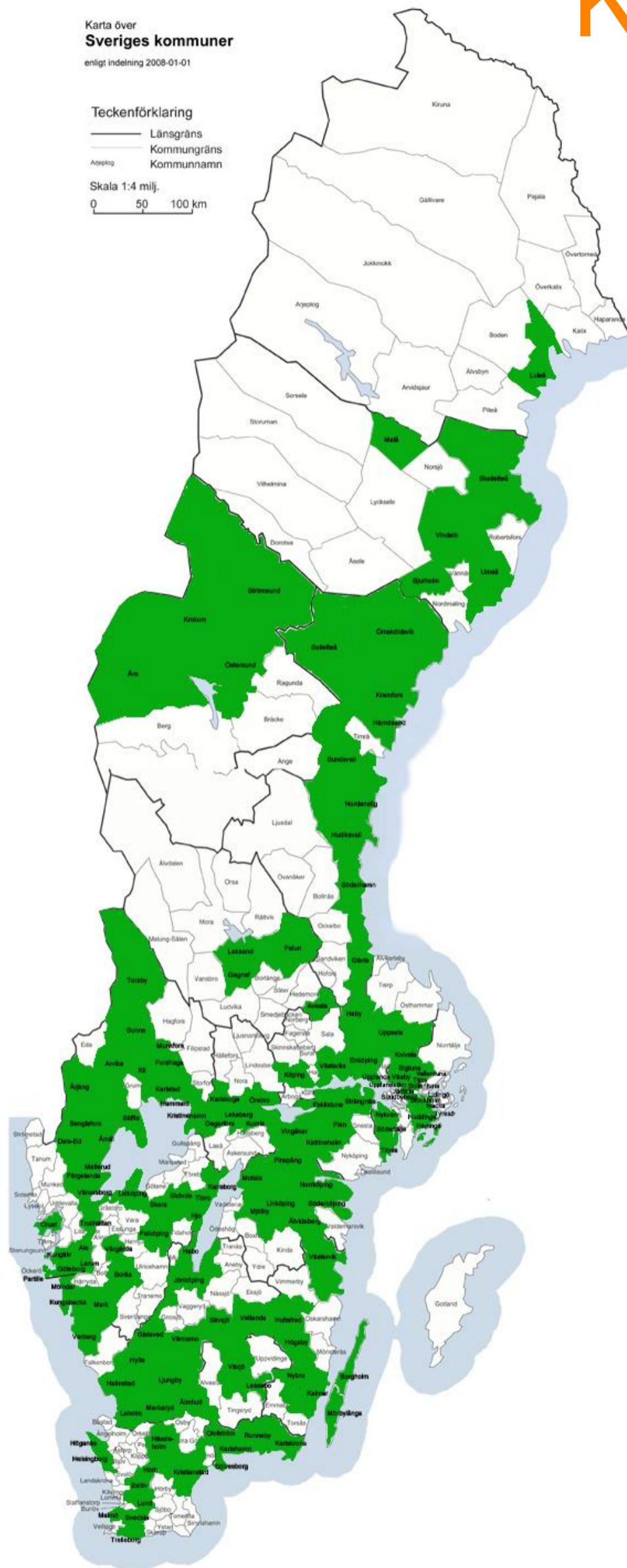

Bedriver kommunen förebyggande kemikaliearbete utöver tillsyn?

Inför initiering av kommunnätverk: Enkätfråga till kommunerna (maj 2015)

Kommunnätverk för en giftfri vardag

- Startades i slutet av 2015
- Stort intresse för kemikaliefrågor, särskilt upphandling

Engagerade i nätverket (2016)

Drygt 300 personer

134 kommuner

13 länsstyrelser

6 regioner

2 landsting

Kemikalieinspektionens tillsyn

Kemiska produkter

- Tillverkare och importörer
- Överlåtelse - innehåll, produktinformation m.m.
- Ca 2500 tillsynsobjekt i vårt produktregister

Bekämpningsmedel

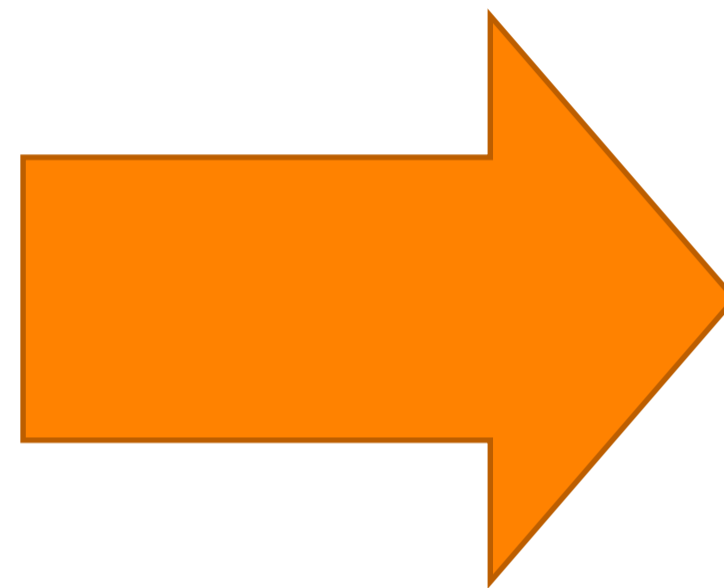
- Tillverkare och importörer
- Godkännande
- Överlåtelse - innehåll, produktinformation m.m.
- Ca 550 tillsynsobjekt

Varor

- Tillverkare, importörer och detaljhandeln
- Begränsningar
- Information om särskilt farliga ämnen (art. 33 Reach)
- Många tillsynsobjekt

Tillsynsvägledning

Samsyn om
kemikaliekontrollen

Nationellt samverkansprojekt om CLP-förordningen

- Start hösten 2017
- Inriktning på CLP-förordningen*
- Omfattar farliga kemiska produkter i butik
- Alla ska vara CLP-märkta fr.o.m. 1 juni 2017
- Produkter med märkning enligt äldre regler får därefter inte släppas ut på marknaden

Välkomna att medverka!

*CLP-förordningen gäller klassificering, märkning och förpackning av kemiska ämnen och blandningar som släpps ut på marknaden inom EU

Fler exempel på tillsynsvägledning

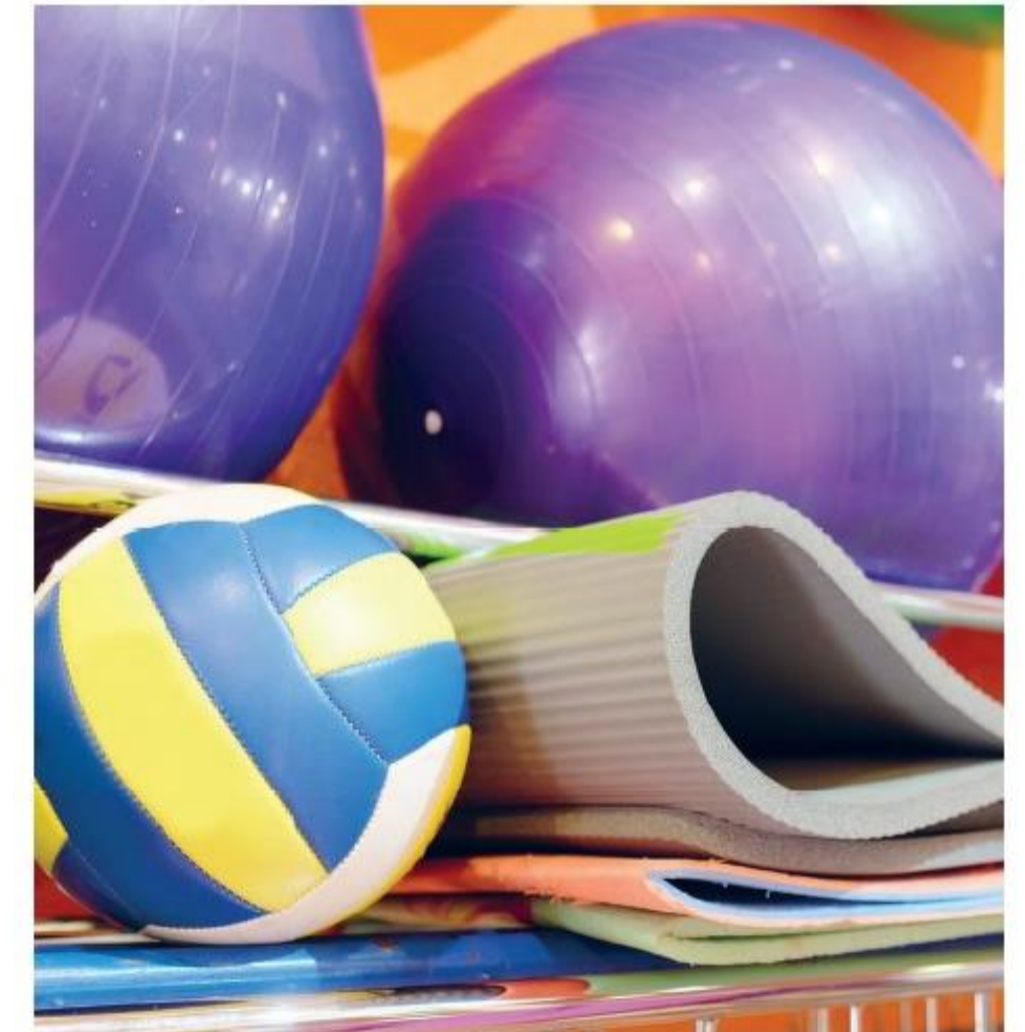
- Information via www.kemi.se och vårt vägledningsnätverk för inspektörer
- ”Råd & Tips för tillsyn”
- Nyhetsbrevet ”Tillsynsvägledning från Kemi”
- Vårt frågeverktyg som är riktat till inspektörer
- Utbildningar och seminarier
- Personlig vägledning i enskilda ärenden

KEMI
Kemikalieinspektionen

Råd & Tips för tillsyn är en serie som riktar sig till dig som är inspektör på kommunen eller handläggare på länsstyrelsen. Den innehåller vägledning om vilka regler som gäller, vilka frågor och krav du kan ställa vid inspektion, hur skrivelser kan utformas och vilka sanktionerna är. Det finns Råd & Tips för olika produkt- och regelområden och tanken är att du ska kunna ha nytta av dem såväl i egna kemikalieprojekt som i löpande tillsyn.

Januari 2017

Tillsyn av informationsplikten för varor
– artikel 33 i Reach-förordningen

RÅD & TIPS
för tillsyn

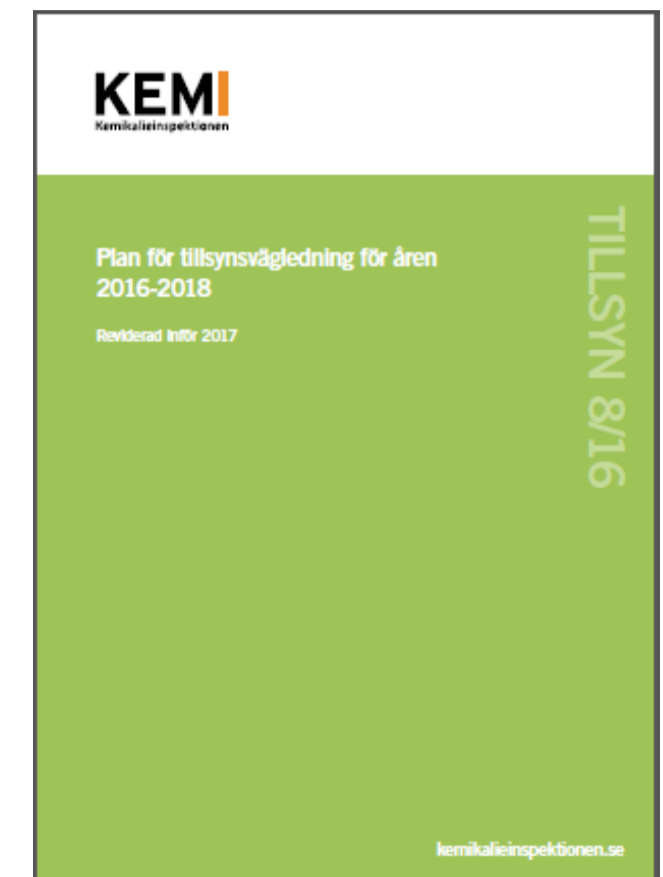
kemikalieinspektionen.se

Tillsynsvägledning i samverkan med andra myndigheter

Miljöbalksmyndigheterna har:

- gemensam 3-årig planering
- gemensamma vägledningsinsatser, om möjligt

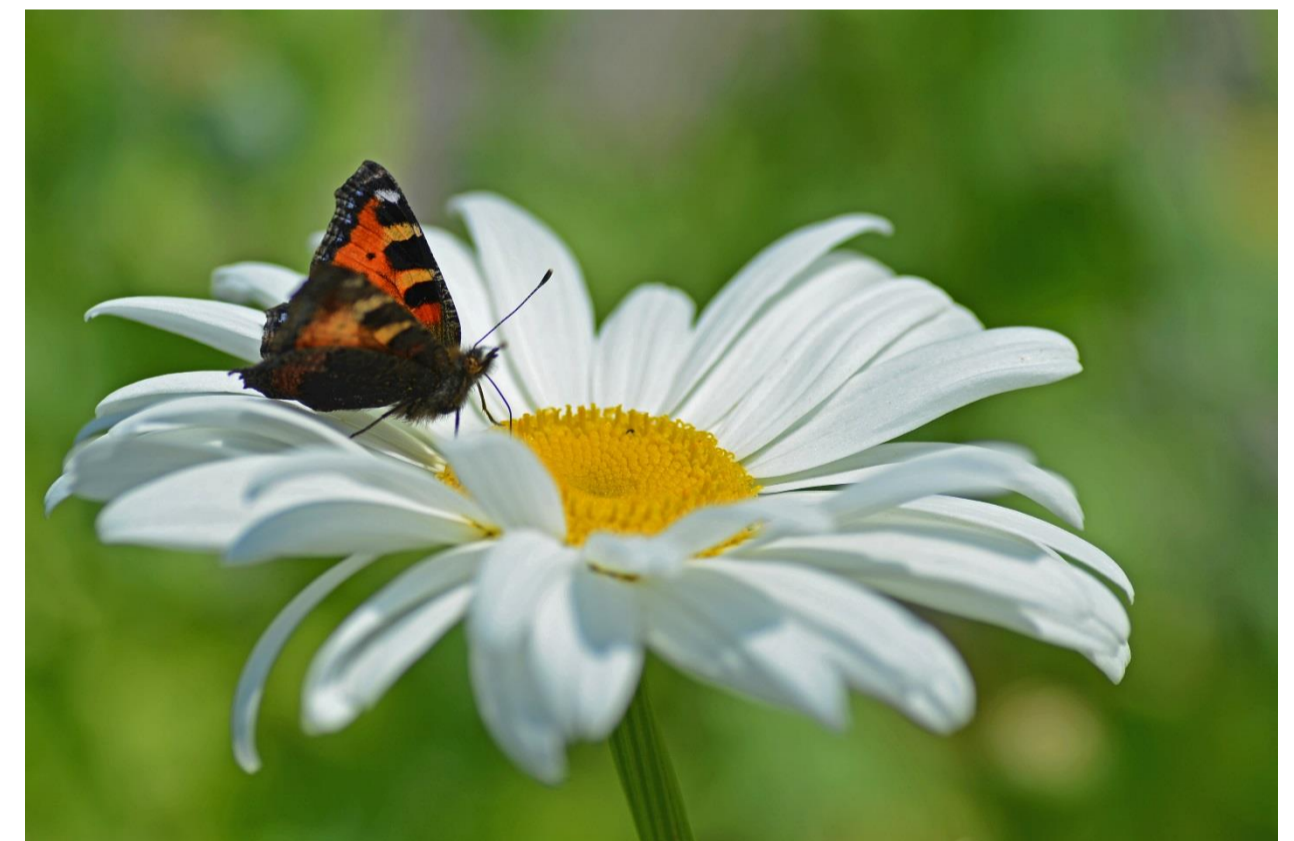
**För att kunna ge er en behovsanpassad
tillsynsvägledning och möjlighet att planera in
aktiviteterna i god tid.**

Exempel på gemensamma insatser:

- Vägledning om när avfall upphör att vara avfall med NV
- Samverkansprojekt för kommuner med SJV och NV om tillsyn av växtskyddsmedelsanvändningen på golfbanor

Tillsynssamverkan med andra myndigheter

- HaV, NV, SJV, FHM och KemI deltar i samverkan.
- En gemensam metod används för att planera myndigheternas tillsyn.
- Metoden leder till gemensamma tidsplaner och tillsynsobjekt.
- Exempel på kommande gemensamt projekt är tillsyn av golfbanor.
- KemI deltar även i nordiska och EU-gemensamma tillsynsprojekt.

Så kan kommunerna bidra till en giftfri vardag

- Ta fram och genomföra kemikaliehandlingsplaner
- Ställa kemikaliekrav vid offentlig upphandling och vid byggande
- Gå med i kommunnätverket för en giftfri vardag

Turné om upphandling och giftfri vardag

- Upphandlingsmyndigheten tillsammans med Kemikalieinspektionen
- En gemensam utbildningsdag per län under 2017-2018
- Syfte: Att dela med sig av kunskaper och erfarenheter om hur man genom upphandling kan bidra till en giftfri vardag

inbjudan. **6 april.**

Upphandling och giftfri vardag

Välkommen till en dag med tema upphandling och giftfri vardag!

Syftet med dagen är att diskutera olika aktörers roller, ansvar och möjligheter.

Kemikalieinspektionen presenterar hur du kan arbeta förebyggande för att minska riskerna med miljö- och hälsofarliga kemikalier samt vilka kemikalierregler som finns för olika produktområden.

Upphandlingsmyndigheten visar hur du kan ställa krav vid upphandling och hur kraven kan följas upp.

Upphandlingsmyndigheten och Kemikalieinspektionen arrangerar i samarbete med Länsstyrelserna gemensamt denna utbildningsdag.

De båda myndigheterna kommer under dagen att dela med sig av sina kunskaper och erfarenheter om hur man genom upphandling kan bidra till en giftfri vardag.

Varmt välkommen med din anmälan!

Bild: Tobias Flygar

Datum: 6 april 2017
Tid: 09.30-15.30
Plats: Sunlight konferens, Nyköping, Nytorget 7 (Karta)

Anmälan: Anmäl dig via Länsstyrelsens webbsida senast 29 mars (länk till anmälningsformulär)

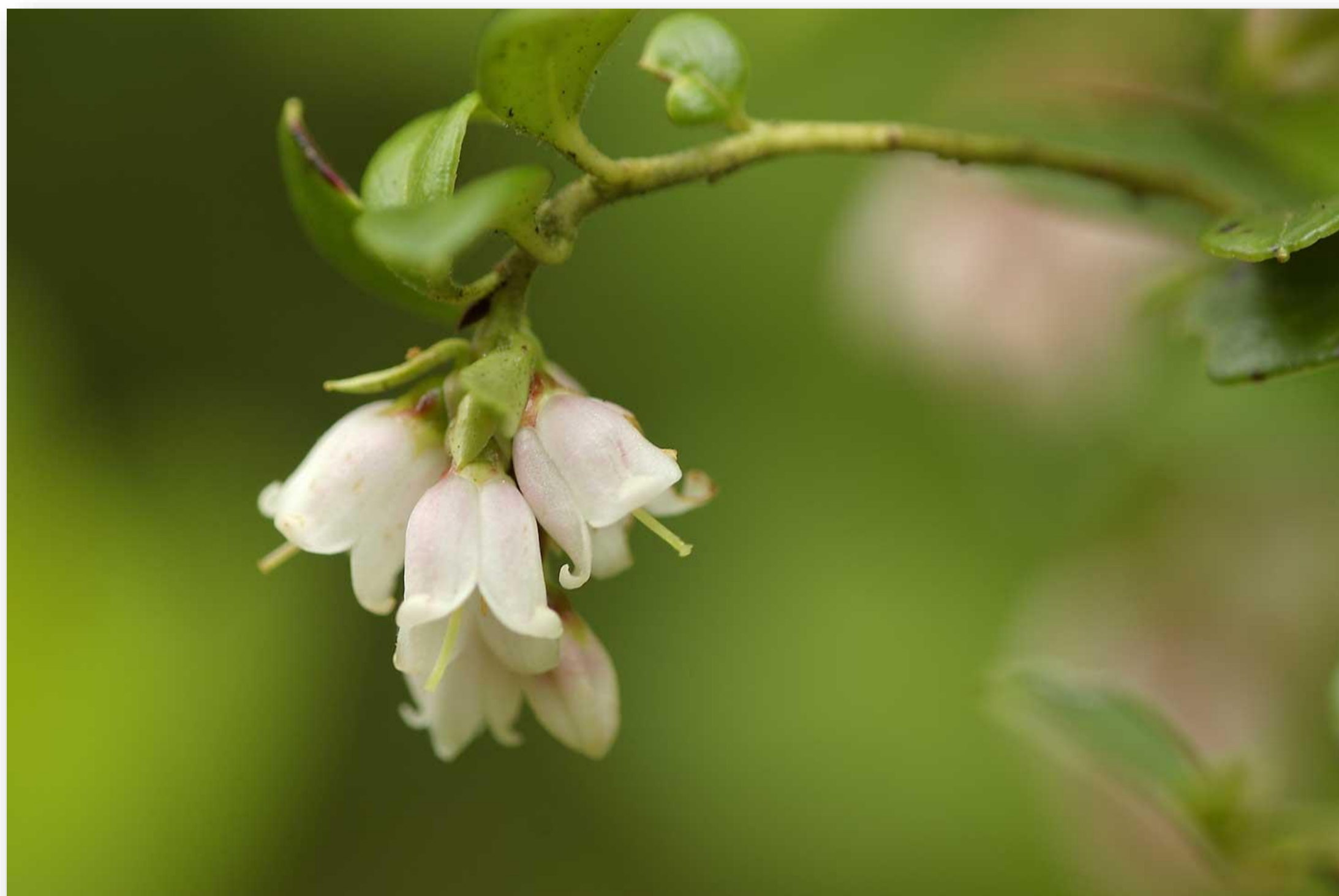
Målgrupp: Seminariet vänder sig till dig som arbetar med eller beslutar om upphandling och inköp i offentlig sektor. Vi tror att du är upphandlare, inköpare, leverantör, projektledare, miljö- och kemikaliesamordnare, miljö- och kemikaliestrateg, chef eller politiker.

Kontakt: Maria Gustavsson, 010-223 42 07
maria.gustavsson@lansstyrelsen.se

Upphandlingsmyndigheten **KEMI**
Kemikalieinspektionen

rus Länsstyrelserna
Regional Utveckling & Samverkan
i miljösystemet

 LÄNSSTYRELSEN
Södermanlands län

Tack för uppmärksamheten!